SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici Riva Piazzutta 18 - Cena oglasom po dogovoru. Odprto vsak delavnik od 10. — 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAKO SREDO
Poštni ček. račun št. 9-17768 — Poštnina plačana v gotovini — Spediz in abbonamento postale II Gruppo

Leto IV. Štev 50. GORICA DNE 15. DECEMBRA 1948. Cena L. 15

Misijonarja, pozdravljena in zahvaljena!

Te dni odhajata iz naše srede goreča misijonarja g. lazarist L. Savelj in njegov tovariš salezijanec Josip Vidmar, ki sta privabila k misijonskim pridigam od 4. do 12. XII. k Sv. Ignaciju toliko goriških vernikov in vsaj k nekaterim govorom tudi precej poslušalcev iz okolice.

Po značaju, načinu podajanja, izberi snovi ter njeni obdelavi sta se zelo dopolnjevala, tako da sta ustregla izobražencem in neukim ljudem, starim in mladim, moškim in ženskam. Lahko trdimo, da sta si z resno in prepričevalno besedo pridobila vse številno občinstvo.

Zato je pa vse hitelo tudi k njunim spovednicam. Od jutra do pozne noči sta neumorno, skoroda čezmerno delala na prižnici in v spovednici. Tako smemo upati, da njuno delo ne bo ostalo brez *trajnih* sadov. Res je, da vsako srce ni enako plodna njiva za besedo božjo, a brez sadov ne bo ostala tako skrbno sejana beseda pri nobenem poslušalcu z dobro voljo, kakršni so bili po večini vsi, ki so tako zvesto hodili k pridigam.

Za vesele, srečne in koristne dneve tega sv. misijona, po katerem smo hrepeneli od zadnjega misijona v decembru 1930, ki se ni mogel vršiti tako nemoteno kot sedanji, moramo biti hvaležni Bogu, prevzv. g. nadškofu msgr.-ju dr.-ju Karlu Margottiju, ki ga je tako želel in ukazal, duhovnikom, ki so ga z govorjeno in tiskano besedo pripravljali, in vsem vernikom, ki so za njegov uspeh molili, agitirali in s svojo gorečnostjo tudi druge vnemali zanj.

Toda poleg Boga, ki daje blagoslov in rast in brez katerega je vsako človeško delo prazno, se moramo po sklepu misijona s hvaležnim srcem spominjati predvsem misijonarjev samih. Spominjati se ju hočemo v molitvi, kakor želimo, da tudi onadva za nas molita, a poleg tega se hočemo tudi potruditi, da nam postanejo njune besede trajno vodilo življenja.

Bog spremljaj naša draga misijonarja po vseh njunih potih in blagoslavljaj njuno setev z obilnimi sadovi krščanskega življenja na zemlji in večnega plačila v nebesih!

Ali je rešitev človeštva res samo v vojni?

Predzadnjo soboto so imeli v Londonu angleški dijaki in profesorji veliko zborovanje, na katerem je govoril svetovno znani filozof Bertrand Russel. Slika, ki jo je ta učenjak podal, je res zelo temna. Rekel je namreč, da imajo zahodne demokracije na izbiro samo dve poti: ali napovedati Sovjetski zvezi vojno, preden bo imela atomsko bombo, ali pa prepustiti boljševizmu oblast nad svetom. Najnevarnejša stvar je po Russelovem mnenju ta, da Stalin in drugi sovjetski prvaki žive v nekem blaznem, namišljenem paradižu, kakor je lastnost vseh diktatorjev, ki jih kaki uspehi čez nekaj časa povsem zaslepe. Zaradi tega se sovjetski prvaki sploh ne zavedajo, kakšno velikansko silo predstavljata Severna Amerika in Anglija. Ti velesili bosta skupno z drugimi narodi na koncu zmagali, če bi prišlo do vojne. O tem danes nihče ne sme dvomiti. Na svetu sta danes prav za prav le dve veliki in močni državi, to je Amerika in Sovjetska zveza. Če bi prišlo do atomske vojne, je povsem jasno, da bo ostala samo še ena. Katera bo to, ni težko uganiti. Sovjeti se žal ne zavedajo te resnice, ki je vsemu svetu na dlani. V tem je vzrok današnje žaloigre za ves svet.

Russel je nadaljeval, da nove vojne ne bomo preprečili s tem, če bomo samo pripovedovali, kako strašna je. To je le pripravljanje javnega mnenja na vdajo. Vdaja brez boja pa je v vsakem primeru najslabša rešitev.

Državo, ki bo zmagala v bodoči atomski vojni — in ni dvoma o tem, kdo bo zmagal — bo čakala strahotna naloga, da odpravi posledice, ki jih je rodila dolgoletna komunistična vzgoja in propaganda. Poleg tega bo morala zmagovalka napeti vse sile, da svet zedini in mu da enotno vlado. Komunizem danes svojo propagando in delo opira zlasti na delavstvo. Če pa natančno pregledamo in trezno premislimo njegovo socialno vsebino, pravi Russel, vidimo, da ne more delavstvu nuditi prav ničesar. Zaradi tega bo ravno delavstvo po streznjenju postalo največja opora novega, srečnejšega reda na svetu.

Tako Russell. Ali je torej vojna res neizogibna? Samo po človeških računih skoro gotovo. Le Bog more s svojo vsemogočno roko uravnati svetovno dogajanje tako, da bo zmagala resnica brez krvavega klanja. To pa bo storil Bog le, če ga bomo zato prosili in sodelovali z njegovo milostjo.

DE GASPERI IN PRIMORSKI SLOVENCI

V velikem govoru, ki ga je imel minister De Gasperi v Tridentu ob svojem povratku iz Belgije tik pred deželnozborskimi volitvami na Južnem Tirolskem, je izjavil tudi, da je posebni statut, ki so ga dali tirolskim Nemcem, poskus avtonomije, ki bi jo jutri lahko dali Slovencem v Julijski Krajini in Italijanom v Jugoslaviji.

»To brez dvoma niso besede, ki bi bile ušle iz ust kar tia v dan brez premisleka«, komentira »Patrie dal Friul«. To gotovo znači, da se nekaj pripravlja. Morda gre tu za kak poskus, da bi se uvedlo enako postopanje od strani Italijanov s Slovenci, ki so ostali v Italiji, in od strani Jugoslavije z Italijani, ki so ostali tam.

»Pri tem ne smemo pozabiti«, nadaljuje Patrie, »da je glavno jedro Slovencev v Italiji v Benečiji. V videmski provinci so našteli v zadnjem ljudskem štetju v občinah, kjer je jasno, da prebivajo sami Slovenci, do 40 tisoč prebivalcev. Če k tem prištejemo še 25 tisoč goriških Slovencev, dobimo število 60 tisoč in čez. To ni tako majhna manjšina, da bi jo mogli prezirati«, zaključuje omenjeni list, pa tudi ne tako velika, da bi se mogla v deželi z navadno avtonomijo uveljaviti spričo furlanske večine. Zato pa bi bilo najbolj primerno, da bi se slovenski manjšini v Italiji podelil poseben manjšinski statut kakor za tirolske Nemce in kakor je omenil tudi De Gasperi sam.«

Goriškim Italijanom niso bile zgoraj omenjene besede De Gasperijeve po volji. Zato so jih vsi časopisi zatajili. Kakor jim ne gre v račune furlanska avtonomija s posebnim statutom, ker goriški »narodnjaki« uživajo dovoli raznih dobrot, ki jih rimska vlada pošilja goriškemu mestu, ne da bi za to morali dajati komu kak odgovor razen sebi enakim prijateliem, ki upravljajo razne več ali manj tajne dobrodelne fonde. Furlani pa se za svojo posebno avtonomijo odločno borijo, ker vedo, da se borijo za svoje koristi in tudi za korist ital. republike. Mi Slovenci v Italiji jih moramo odločno podpirati v tem njihovem stremljenju po posebni avtonomiji za Furlanijo in Julijsko Krajino.

Narodni nestrpneži v Gorici se bodo kajpada še nadalje držali pravila: Čemu bi ravnali s Slovenci prav in pošteno, ko lahko delamo še nadalje tako narobe in krivično, kakor smo tudi v lastno škodo poskušali v preteklosti? Komunizem in narodni šovinizem se zdita oba z mirnimi sredstvi vprav neozdravljivi kugi.

Novice iz katoliškega sveta

Brazilski evharistični kongres

V Portu Alegre so praznovali meseca oktobra 5. narodni evharistični kongres, katerega se je udeležilo čez sto tisoč romarjev iz 21 federalnih držav Brazilije kakor tudi iz Uruguaya, Argentine, Bolivije, Čila in Paraguaya. Navzočih je bilo 84 škofov in čez tisoč duhovnikov. Skupno obhajilo je prejelo 50 tisoč otrok, 60 tisoč žena in deklet in 35 tisoč mož. Kongres je počastil s svojim govorom po radiu sam sv. oče.

Prvi marijanski kongres v Boliviji

Meseca oktobra letošnjega leta so praznovali v Boliviji prvi marijanski kongres, ki so ga združili s praznovanjem štiristoletnice ustanovitve glavnega mesta Bolivije La Paz. Ob tej priliki so posvetili državo brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Sam predsednik republike je prebral posvečenje.

Avstrijci in jaslice

Na željo dunajskega kardinala dr. Innitzerja so se zbrali »prijatelji jaslic« ter sklenili, da bodo otvorili kratek tečaj za praktični pouk, kako si napravijo lahko družine doma jaslice. Namen tega pouka je odpraviti razne poganske božične navade.

Marijin monogram v mestnem grbu

Rapallsko mesto je sklenilo prevzeti v svoj grb Marijin monogram. Ko je mestni svet sprejel soglasno ta predlog, so vsi mestni zvonovi med pokanjem možnarjev razglasili to veselo novico.

Kat. ukrajinsko semenišče v Belgiji

Vojne razmere in besno preganjanje od strani sovjetskih oblasti so prisilile mnoge ukrajinske bogoslovce lvovske, stanislavske in premiselske škofije, da so se morali s stotinami duhovnikov in desettisoči vernikov umakniti na zapad, posebno v Nemčijo. Po mnogih težavah se je posrečilo zbrati te in druge bogoslovce na gradu Hirschbergu na Bavarskem ter jim otvorili zasilno bogoslovno semenišče. Ko je po nekaj mesecih odtegnila UNRA svojo podporo, se je zavzel zanje sv. oče. Letos pa se je preselilo semenišče v Belgijo, kjer je dobilo stalno zavetje v avguštinskem somostanu v Calemborgu. Neko holandsko podporno društvo pa se je zavzelo, da bo skrbelo za bogoslovce in njihove profesorje. — Semenišče v Calemborgu in papeški zavod Rutencev (Ukrajincev) sv. Jozafata v Rimu sta edina zavoda, ki skrbita za duhovniški naraščaj ukrajinskega naroda, ki je kakor naš razkropljen po vsem svetu. Naj omenimo, da je v sami Kanadi 500.000, v Združenih državah pa celo 600.000 Ukrajincev. Precejšen del ukrajinskega naroda je katoliške vere, toda bizantinskega obreda. Sovjetske oblasti so razpustile ukrajinsko katoliško cerkev ter jo priključili pravoslavni, toda ogromna večina vernikov in duhovnikov je ostala zvesta veri svojih očetov. Od 4000 duhovnikov je le 42 duhovnikov odpadlo od katoliške Cerkve. Šest škofov je bilo deportiranih v Rusijo in podobna usoda je zadela 500 duhovnikov in 1000 redovnih bratov in sester

SHOD TRETJEGA REDA

bo v nedeljo 19. decembra ob 4. uri popoldne pri Sv. Ivanu.

OKNO V SVET

Glavna skupščina Združenih narodov,

ki zaseda v Parizu že od oktobra, je sklenila, da bo 11. decembra prekinila zasedanje in ga nadaljevala v New Yorku od 1. aprila 1949 naprej. Veliko vprašanj, ki so bila na dnevnem redu, bo tako ostalo nerešenih. Med nerešenimi vprašanji bodo verjetno tudi italijanske kolonije, Francova Francija in Trst.

V zahodnem Berlinu

je nad 85% vseh ljudi, ki so imeli volivno pravico, oddalo svoje glasove za demokratične nekomunistične stranke pri občinskih volitvah. Komunisti so pozivali volivce, naj ne volijo in so jim na razne načine grozili. Ameriško časopisje pravi, da so te volitve v obleganem Berlinu velik poraz za komuniste in velika zmaga demokracije v hladni vojni med Vzhodom in Zahodom. Novi občinski svet je soglasno izvolil za berlinskega župana profesorja Reuterja, ki je bil že l. 1946 izvoljen za župana Velikega Berlina, pa so mu sovjetske oblasti prepovedale izvrševati županske oblast. Kakor je jasno, Sovjeti niso dopustili volitev na svojem področju Berlina, ker so vedeli, da bi komunstična stranka zelo pogorela. Zato so imenovali za svoj mestni del novega župana, pravega izvoljenega župana ne priznavajo. Taka je namreč »ljudska demokracija« v praksi.

Na Kitajskem

se boji med vladnimi in komunističnimi četami vedno bolj približujejo prestolnici Nankingu. Vladne čete so sicer ojačile odpor, pa se morajo vendar počasi umikati. Čangkajška bi lahko rešila samo še Amerika, ki pa je tudi zelo previdna, ker se boji, da bi njena pomoč ne bila prekasna in brez uspeha. Kitajsko ljudstvo, tudi protikomunistično, namreč ne zaupa več Čangkajšku in nekaterim njegovim ministrom.

Razkol med Bolgarijo in Titovo Jugoslavijo

Poročevalec bolgarske vlade je izjavil, da je izključen vsak sporazum med bolgarsko vlado in maršalom Titom. Nekateri menijo, da je bolgarska vlada s tem praktično odpovedala sporazum o prijateljstvu in medsebojni vojaški pomoči, ki sta ga lani podpisali Bolgarija in Jugoslavija.

Italijanski general Marras

se mudi na obisku v Združenih državah. Zastopniki ameriške vlade so ga zelo prisrčno sprejeli. Njegov obisk je vsekakor političnega in vojaškega pomena.

Poročilo generala Aireya o Trstu

Poveljnik anglo-ameriškega področja Svobodnega tržaškega ozemlja general Airey je v ponedeljek 6. decembra objavil četrto poročilo o upravi svojega področja, ki velja za čas od 1. julija do 30. septembra 1948. G. general napoveduje v političnem delu občinske volitve, ki bodo »izvedene po splošnem italijanskem vzorcu, po katerem se ravna začasna uprava, dokler ne bo ustanovljena dokončna uprava za to ozemlje«. Največji del poročila je gospodarskega značaja. V poglavju o šolstvu govori poročilo tudi o slovenskih šolskih knjigah. V poglavju o verskem delovanju beremo med drugim, da jugoslovanska vojaška uprava še ni dala zadovoljivega odgovora na poizvedbe o usodi g. župnika iz Doline, ki so ga prijeli, ko je obiskal jugoslovansko področje. Edina informacija, ki so jo doslej dali, je, da so ga oblasti cone B izročile Jugoslaviji na podlagi političnih obtožb.

Zaradi pomanjkanja prostora naš list ne more obširno pisati o tem poročilu. Pripomnili bi le to, da želimo, naj bi bila Zavezniška uprava res pravična tudi do Slovencev. Presenča nas, da poročilo molči o nekaterih zadevah, ki so pri srcu ravno slovenskemu prebivalstvu, kot n. pr. osebne izkaznice itd. Prepričani smo, da imajo zahodni zavezniki ravno na tržaškem ozemlju zelo lepo priložnost, pokazati svetu, kakšna mora biti praktična demokratična rešitev manjšinskega vprašanja in kako je treba spoštovati lepa načela Atlantske listine.

Churchill še vedno krepak

Britanski vojni minister Winston Churchill je 30. novembra praznoval svoj 74. rojsni dan. Številni domači in tuji prijatelji ter občudovalci so mu poslali gore čestitk, daril in seveda predvsem zelo veliko — cigar.

Za božje ime ni mesta v izjavah o pravicah človeka

Nizozemski zastopnik pri Združenih narodih prof. Beaufort je zahteval, da mora biti v deklaraciji o pravicah človeka, ki jo sestavljajo pri Združenih narodih, omenjeno božje ime. Rekel je, da mora ta izjava jasno izpričevati našo vero v Stvarnika. Toda njegov predlog je propadel. Kako naj uspeva tako važna organizacija, kot so Združeni narodi, če odklanja naslonitev na Stvarnika? Ali naj se potem še čudimo, če je danes tako hudo na svetu, ko pa človek v svoji napihnjeni ohološti tako bedasto odklanja Boga in njegovo pomoč, od katere je vsak hip odvisen?

Napadi na cerkev na Češkoslovaškem

Češki in slovaški škofje so izdali skupno pastirsko pismo. Zaradi tega sta začela ves tisk in radio — ki sta izključno v rokah komunistov — sudito napadati katoliško ter unijatsko cerkev, ker je cerkev pač danes še edina sila, ki ima pogum, braniti človeške in božje pravice na Češkoslovaškem.

Katoliška cerkev prepovedana

Romunska komunistična vlada je 2. decembra 1948 izdala dekret, s katerim se ukinja katoliška cerkev v Romuniji, vsa njena imovina pa postane državna last. Dekret sicer zvito trdi, da se katoliška cerkev ukinja, ker so verniki sami prestopili v pravoslavje, toda to je laž. Na komunistični pritisk je zelo malo katoliških vernikov (unijatov) prestopilo v pravoslavje. Preostale je vlada kratkomalo proglasila za »pravoslavne«, katoliško cerkev pa zabranila. Toda cerkve Kristusove ni mogoče uničiti z dekreti. Če zamre na enem delu sveta, pa se pojavi na drugem. Bilo je že veliko mogočnikov, ki so hoteli Cerkev uničiti, a so žalostno propadli, cerkev Kristusova pa še vedno stoji na trdni skali in bo ostala do konca sveta.

MOHORJEVE KNJIGE

Te dni so izšle knjige Mohorjeve družbe. Za 300 L dobimo lep Koledar za l. 1949 in še dve zanimivi in poučni knjigi.

Poverjeniki Tržaškega svobodnega ozemlja naj pošljejo skupna naročila na naslov: Mohorjeva družba, trgovina Fortunat pri Sv. Antonu Novem.

Goričani jih dobijo tudi pri slovenskih duhovnikih v stolnem župnišču.

Zares dobre katoliške knjige postajajo pri nas vedno bolj dragocene, kajti premalo nas je, da bi jih mogli veliko tiskati. Knjige z majhno naklado so izredno drage in ubožni ljudje si jih res ne morejo veliko nabaviti. Zato pa skrbimo, da si kupimo vsi vsaj tiste, ki izidejo tu pa tam. Naj torej pride jo v vsako slovensko hišo po starem slovenskem izročilu vsaj Mohorjeve knjige. Staro in mlado naj jih ne le prebere, ampak prebira, večkrat bere in premišljuje. Bolje je dobro knjigo desetkrat prebrati, kakor pa prebrati deset knjig dvomljive moralne vrednosti, ki duha in srce kvarijo in polagoma ves narod zastrupijo.

Če pomislimo, koliko ljudje potrosijo za prazne in celo škodljive stvari, se nam bo zdela cena 300 L za 3 knjige prav za prav nizka.

V vsako katoliško hišo Mohorjeve knjige!

DOMAČE NOVICE

Sklep sv. misijona

V nedeljo 12. XII. ob petih popoldan je bil pri Sv. Ignaciju v Gorici sklep sv. misijona. Ta prostorna cerkev je redkokdaj tako polna, kot je bila ob tej priliki. Če upoštevamo število spominskih podobic, ki so bile po slovesnosti razdeljene med vernike, se najbrž ne bomo preveč zmotili, ako trdimo, da je bilo pri sklepu 2000 vernikov, ako ne še več. Nadejamo se, da je bilo le malo slovenskih družin v Gorici, ki ne bi bile poslale vsaj katerega člana k tej sklepni slovesnosti, in opazili smo več družin, ki so bile polnoštevilno navzoče. — Z veseljem smo ugotovili, da je bilo precej pobožnih ljudi tudi iz okolice.

Kdor je s pravim krščanskim umevanjem gledal, kako zbrano je ta množica poslušala besedo božjo, kako iskreno je molila in vneto prepevala pesmi, ki so bile vse ljudske, se je moral prepričati, da zmote in nesreče zadnjih let našega ljudstva še niso pokvarile in da se je te pobožnosti udeležilo iz same ljubezni do Boga in hrepenenja po njegovi resnici, dobroti in svetosti.

Naj Bog ohrani to dobro voljo, naj potrdi to, kar je v naših dušah ob misijonu storil!

Vsem udeležencem je bilo v posebno veselje, da se je udeležil sklepa sv. misijona tudi prevzv. g. nadškof Margotti. Po misijonarjevem sklepnem govoru in papeškem blagoslovu je Prevzvišeni tudi sam v našem jeziku spregovoril misijonarjem in vernikom nekoliko izpodbudnih besed, nato podelil nadpastirski blagoslov, pel z nami litanije z odpevi, zapel »Te Deum« in nam podelil še blagoslov z Najsvetejšim. Ko so verniki odhajali po pobožnosti domov, so bili vsi veseli in marsikdo je rekel: »Take pobožnosti že dolgo nismo videli. Bilo je kot v nebesih ...« Za to pobožnost moramo biti prav posebno hvaležni našemu g. nadškofu, o katerem se vedno bolj prepričujemo, kako ima tudi za nas resnično očetovsko srce.

Ta misijon nam je odprl tudi pogled v srce naših duhovnikov in vernikov. Organizatorji misijona so vedeli, da je vsaka, tudi še tako duhovna prireditev združena s stroški, in ker nimajo za to drugih virov, so priporočili radodarnost pri miloščini in »ofru«. G. misijonarji pa so to neradi slišali, ker nočejo, da bi ljudje krivo mislili, da hodijo pridigat s kakim drugim namenom kakor s samo ljubeznijo do Boga in duš. Nastalo je torej med misijonarji in organizatorji neko sveto nesoglasje, ki ga je ljudstvo samo poravnalo. — K darovanju ali »ofru« je prišlo v tolikem številu in je bilo tako velikodušno, da smo mogli pokriti vse stroške, kar se nam je zdelo še v soboto, da bo skoro nemogoče, in da smo mogli obrniti še nekaj tisočakov v dobrodelne namene, kakor je bilo vernikom vnaprej oznanjeno. — Bog povrni stoterno vsem darovalcem!

Torej ta sv. misijon je spet dokazal tudi požrtvovalnost našega ljudstva za Boga in iz ljubezni do Boga tudi za pomoči potrebne brate in sestre.

In spet pravimo z vso dušo: »Bogu hvala!« in »Božja milost ohrani obnovljene duše udeležencev svetega misijona za večno življenje!«

= = =

Dragim bratom in sestram, ki se tega misijona iz katerega koli razloga niso udeležili, pa kličemo: *Vrnite se tudi vi nazaj v Očetovo hišo in sedite z nami k isti božji mizi.* Ali si morete misliti kako večjo in slajšo skupnost, kakor je skupnost in edinost v Bogu? Edinost v Bogu nam bo najzanesljivejša podlaga tudi za narodno skupnost, kajti bridka izkušnja uči nas in vse narode, da razdor in sovraštvo se naselita med brate, ko ena skupina zavrže skupnega Očeta, ki je v nebesih, in skupno Mater Cerkev.

25-letnica škofa Srebrniča

Letos na praznik Brezmadežne je minulo 25 let, odkar je bil posvečen za krškega škofa naš solkanski rojak msgr. dr. Josip Srebrnič. Njegova življenjska pot je izredna, ker se je odločil za duhovski poklic šele kot profesor zgodovine, ki jo je poučeval na goriški gimnaziji v letih 1901 — 1903. Na božji klic je pustil profesuro, kjer je živel med dijaki kot privlačna točka vseh dobromislečih, in je odšel v rimski zavod Germanicum, da se posveti Bogu. Solkanska župnija se še spominja njegove prve slovesne sv. maše leta 1906. Takoj je dobil dušnopastirsko službo zopet med dijaki v Gorici kot ravnatelj Malega semenišča in profesor bogoslovja. Ustanovil je nato v Gorici Katoliško tiskovno društvo in je bil z dr. Brecljem duša mlajšega katoliškega gibanja okolu lista Novi čas, dokler ga ni prva svetovna vojna pregnala iz tega plodonosnega delokroga. Pri umiku iz Goriške 1916 je vodil ves prevoz cerkvenih matic in drugih vrednosti v Stično na Dolenjsko, kamor se je umaknila z nadškofom Sedejem vred tudi goriška bogoslovnica. Po končani I. svetovni vojni se pa ni vrnil več v Gorico, ampak je dobil stolico cerkvene zgodovine na vseučilišču v Ljubljani. Tam ga je na praznik žalostne Matere božje 15. IX. 1923 doletelo imenovanje za škofa na Krku. Dne 8. XII. je bil v Ljubljani posvečen v škofa in nato v Krku ustoličen 23. XII. kot naslednik pregnanega in v Zagrebu umrlega škofa dr. Antona Mahniča. V Krku pije kelih trpljenja in nosi težo škofovskega križa že celih 25 let.

O tem škofu moramo reči, da je izredno goreč, pobožen, delaven in tudi pogumen nadpastir vprav po svojem geslu: »Fortis in fide«, t. j. močen v veri. Po svoji škofiji ne hodi le birmovat, ampak vsaj v prejšnjih časih je obiskoval svoje ovčice tudi kot misijonar, pridigar tridnevnic in spovednik. Tudi s peresom vodi svoje ovčice na božjo pašo in njegovi pastirski listi so prave verskonravne razprave. Vprav ginljiva je njegova otroška ljubezen do Jezusa v Najsvetejšem Zakramentu in do nebeške Matere Marije, ki jo tako rad proslavlja in njeno češčenje tako toplo priporoča.

Ob tem jubileju prosimo našemu prijatelju na škofovskem sedežu vseh potrebnih milosti za vodstvo izročene mu Gospodove črede v teh izredno težkih časih. Na mnoga leta, Fortis in fide et ardens amore Mariae, quae sola omnes haereses vicit, vincit et vincet!

Pri Devici Mariji v Dolu

Morda še ne veste, da smo si v Dolu takoj po razmejitvi postavili majhno in zasilno svetišče, najprej v nekem skednju, potem pa v šolskem poslopju.

Začeli smo z nič. Na prizadevanje našega g. župnika smo s skromnimi darovi postavili zasilen oltarček, na katerem pa je bilo skoraj vsako nedeljo kaj novega, ker so razna dobra srca tudi od zunaj vedno kaj darovala. Od nekdaj smo si želeli Doljani imeti tako malo svetišče, pa tudi pokopališče. Vse to smo dosegli s pomočjo splošno priljubljenega g. župnika, ki mu gre največja zahvala kot ustanovitelju naše male, mogoče najmanjše, prav gotovo pa ene najnovejših duhovnij.

Ko je lansko leto romala fatimska M. B. po drugih vaseh, je priromala tudi v našo malo cerkvico. Takrat se je porodila misel, da bi tudi mi kupili enak kip Matere božje. Toda kje dobiti sredstva? Začeli smo zbirati sredstva in si kip naročili. Bilo nam je sporočeno, da bo kip izgotovljen prve dni decembra.

Z veliko naglico smo začeli s pripravami na sprejem in blagoslovitev novega kipa. Postavili smo nov glavni oltar in ga tudi prav lepo okrasili. Nato smo skoraj nestrpno pričakovali osmega decembra.

Po vseh končanih pripravah smo se na praznik ob dveh popoldne začeli zbirati na Čukišču in tam čakali na prihod Kraljice miru.

Ljudje so prihajali v trumah od vseh strani. Točno ob 2.30 se je prikazal avto z dragocenim bremenom. Takoj za kipom pa se je pripeljal naš prevzvišeni gospod nadškof. Veseli smo bili, ko smo zagledali mili obraz Brezmadežne v naravni velikosti. Pozdravili smo Marijo in Prevzvišenega. Potem se je začel sprevod proti Dolu. Procesije se je udeležilo s tisočglavo množico 12 duhovnikov. Gospod nadškof je kip blagoslovil. Nato so Fatimsko Marijo postavili na novi oltar. Mnogo smo se Doljani trudili, da smo si postavili to zasilno svetišče, in ne bomo se strašili še večjega truda, da si postavimo tudi lepo cerkev, v kateri bo kraljevala Kraljica nebes in zemlje in kamor se bomo zatekali v žalosti in veselju.

Zahvaljujemo se g. župniku in vsem tistim, ki so količkaj darovali za našo kapelico. Upamo, da se nas bo še marsikdo spomnil, si ogledal naše malo svetišče ter zanj kaj daroval.

V Trstu

so sodne oblasti na zahtevo Vidalijevih kominformistov sekvestrirale tiskarni v ulici Montecchi in v ulici sv. Frančiška ter upravo založništva tržaškega tiska in »Primorskega dnevnika« v ulici Ruggero Manna. Vsa tri omenjena podjetja so v rokah tistih komunistov, ki so za Tita, lastnica zgradbe v ulici Montecchi pa je Ciril-Metodova družba. Sodišče mora zdaj odločiti, kdo je pravi lastnik. Listi, ki se v teh podjetjih tiskajo, lahko še izhajajo. Razumljivo je, da se je zaradi tega razkol med komunisti Titovega in kominformističnega krila še bolj poglobil.

Božičnica

Ljudskošolska mladina v Gorici priredi v nedeljo 19. decembra ob 10. uri dopoldne v dvorani kina »VITTORIA« na Travniku

B O Ž I Č N I C O

Vabljeni ste vsi, da nas obiščete in nam priskočite na pomoč s svojimi prostovoljnimi prispevki. Za obdaritev revnih učencev se lahko obrnete naravnost na didaktično ravnateljstvo.

Ljudskošolska mladina

Založče

Na praznik Brezmadežne sta se poslovila od nas oba »Solárjeva«, Ivan in Ana Saksida; prvi zadet od kapi, druga po devetih mesecih hudega trpljenja radi mrtvoudnosti. Oba sta dosegla lepo starost, Zanut 82 in Ana 78 let. Bila sta zgledna mož in žena, ki sta se zelo ljubila in dajala družini najlepši zgled vzajemnosti pri delu in molitvi, v veselju in žalosti. Vzgojila sta pet otrok, med njimi dve redovnici, s. Estero in s. Rafaelo, ki nživata med šolskimi sestrami iz Tomaja ugled dobrih in srečnih Kristusovih nevest. Družina Solarjeva je bila vedno prava krščanska družina, ki je jemala resno zlasti prvo in drugo krščansko zapoved o ljubezni do Boga in bližnjega. Vsak revež je našel pri njih dobrotno srce in radodarne roke. Med drugim sta rajnka pokazala svojo plemenitost tudi s tem, da sta dve osiroteli nečakinji sprejela za svoji in ju ne le vzredila, temveč tudi lepo vzgojila. — Imela pa sta veliko smisla tudi za pomoč Cerkvi. Duhovnike sta zelo spoštljivo in gostoljubno sprejemala. Zato pa je tudi Bog njuno delo in družino blagoslavljal in podpiral; premoženje je raslo, otroci so jima delali veselje in učakala sta lepo starost. Ali ni bil morda tudi to velik dar božji, da sta bila na tako lep praznik skupno poklicana iz solzne doline v nebesa?

Naj živita skupno v Bogu. Preostale, ki so izgubili tako dobre starše, naj pa Bog tolaži. — Gč. Fani Rojec, sestri rajne Ane, izrekamo naše sožalje. Tako tudi nečakinji rajnih gospe K. Keršovani, ki ju je hvaležno ljubila kot svoje lastne starše.

RAZNE VESTI

Krvni davek grške duhovščine

Grško časopisje poroča, da je od nemške okupacije do letošnjega oktobra v Grčiji padlo 330 duhovnikov; od tega so jih pobili komunisti 208. Cerkev in duhovniki so pač priljubljena tarča za tiste, ki se v svojih kriminalnih nagonih proglašajo za osvoboditelje.

V Pragi

se je pričel proces proti 43 osebam. Med obtoženimi so: poslanec bivše katoliške poslanske skupine Obadalek, več dijakov in 11 žensk.

Kongres organizacije IRO v Rimu

V Rimu zaseda kongres mednarodne begunske organizacije IRO. Na kongres je prišel tudi zastopnik predsednika Trumana. Beguncev, ki nimajo domov je okoli 800.000. Po taboriščih jih je 550.000, ostali se preskrbljajo sami. Najtežja je useda starčkov in bolnikov, ki jih nobena država noče sprejeti.

Gosta megla po vsej Srednji in Zahodni Evropi

Že več tednov je na velikem prostoru od Skandinavije do Britanije, Nemčije, Avstrije in delno Jugoslavije gosta megla, ki se le redko dvigne. Ponekod morajo ob taki megli popolnoma ustaviti letalski in avtomobilski promet in tudi vlaki ne morejo redno voziti, kot n. pr. v Angliji. Pravijo, da take megle še ne pomnijo. Najhujše posledice ima megla za zahodni Berlin, ki ga lahko zaradi sovjetske zapore oskrbujejo samo z letali.

Kakšna bo letošnja zima

Vremenski preroki se sicer včasih kaj radi zmotijo, če napovedujejo vreme za več kot 48 ur, toda v glavnem pa vendar zadenejo. Za letos napovedujejo nekako do Božiča nestalno vreme in ne prehudo zimo, po Božiču pa se bo po njihovih napovedih začela tako imenovana suha zima, ki bo trajala kakih štirideset dni. Če se bo ta napoved uresničila, bomo torej imeli letos ostro, zelo mrzlo zimo.

Starši Ane Pauker bežijo iz raja

Starši poglavarice romunskih komunistov Ane Pauker so zaprosili za izseljitev v Palestino. So namreč židje. Ana Pauker, ki je zunanji minister v romunski vladi, se je bridko pritožila, ker jih ni mogla pregovoriti, da bi ostali pri njej v »rdečem raju«.

Od koruze do nylona

Ker so danes zelo v modi nylonske nogavice, bo zanimivo vedeti, da se je v Ameriki posrečilo iznajti posebni postopek, po katerem pridobivajo iz koruze apiponitril, to je posebno kemično snov, ki je potrebna kot primes za izdelovanje nylona.

Križana kokoš

Po petnajstih letih križanja raznih vrst kokoši so v Združenih državah vzredili posebno vrsto križane kokoši, ki zleže na leto do 225 jajc. Doslej so najboljše jajčarice znesle največ 150 do 200 jajc na leto, druge pa seveda veliko manj.

DAROVI
ZA »SLOVENSKO SIROTIŠČE«:

Učenci in učenke z Vrha so nabrali o priliki miklavževanja 1195 L, a dostavljajo: »Ker smo v šoli slišali o naših revnih bratih in sestrah, dobrodušno poklanjamo prejete prispevke v nadi, da prejmemo od vas, učenci, novico o vašem napredku pri učenju«. Srčna hvala z zagotovilom napredka, hvaležnosti in molitve.

Prav tako nas je podprla tudi pevmska fara, kjer so nabrali poleg poljskih pridelkov tudi še denarni prispevek 1420 L. Srčna hvala preč. g. župniku in vsemu pevmskemu ljustvu.

Kleindienst dva para čevljev; ob obletnici smrti Franca Nadoh pošilja hči Marija 500; Malovrh Jožef 200 L.

Vsem srčna hvala z zagotovilom hvaležnosti in molitve!

Odgovorni urednik
Dr. BONAVENTURA MAHNIČ
Katoliška tiskarna – Gorica

Misijonar Ciril Carga piše iz Kitajske

Postal je profesor ...

Gotovo se boste začudili, ker se oglašam iz Kashinga; posebno še, če pogledate na zemljevid, kjer boste videli, da je to mesto nad 1000 km oddaljeno od Kiana. Poslali so me sem za profesorja v osrednjem semenišču južnih misijonov.

V septembru me je Prevzvišeni nekega dne poklical k sebi in mi rekel: »Predstojniki kashinskega semenišča so me zaprosili, da bi jim posodil za nekaj časa enega misijonarja. Dolgo sem se obotavljal, ker nam tudi tukaj primanjkuje misijonarjev. Po ponovnih prošnjah sem se le odločil, da jim ustrežem, ker so semenišča odločilne važnosti za bodočnost naših misijonov. Ker ste že nekoč poučevali, upam, da se ne boste branili te naloge. Saj ne bo za dolgo, ker so mi predstojniki obljubili, da se lahko vrnete semkaj, čim dobijo drugo moč.«

Nisem mogel odkloniti. Vendar pa nisem bil preveč navdušen, ker sem na lastne oči ugotovil, kako ogromno je delo v našem misijonu in kako zelo primanjkuje delovnih moči. Vedel pa sem tudi, da je bilo g. škofu še mnogo težje odstopiti enega misijonarja, kot pa meni se ločiti od svojega misijonskega polja. Privolil sem in zdaj sem tu že štiri tedne.

Vožnja je trajala cel teden! Dva dni in pol samo do Čan-suja, zadnjega mesta naše škofije v smeri proti Nan-čanu, ki je oddaljen kakih 100 km od Kiana. Vozil sem se na tovorni ladji, ki jo je vlekel majhen motorni čoln navzdol po reki. Ko sem se poslavljal od sobratov bogoslovcev, ki so me spremili do reke, še bolj pa, ko sem s krova gledal na mesto, ki je počasi izginjalo v daljavi, mi je bilo pri srcu kakor takrat, ko sem se poslavljal od zadnjega koščka evropske obale. Prišel sem šele pred nekaj meseci v prepričanju, da bo tu moj novi dom ... Lepi Kian, ali te bom videl še kdaj? G. škof mi je sicer rekel, da se bom kmalu vrnil, toda »vaša pota niso moja pota«, pravi Gospod.

»Še riža nimajo ...«

Na »parniku« so mi odkazali poseben, najodličnejši razred, t. j. leseno kolibo, skozi katero je pihalo od vseh strani. Postelja je bila gola klop. Drugi pa so ležali kar na tleh, ali pa na vrečah. »Kabino« sem delil z družino kitajskega častnika. Ponoči pa se nam je skrivaj pridružila še mlada mamica s sinčkom v naročju. Tako sem bil v pravi »samostanski« samoti in tihoti! Tudi radovednežev ni manjkalo, ki so kukali skozi okence. Ko sem za večerjo odprl škatlo konzerviranega mleka ter z njim prav po slovensko polil riž, so radovedneži kar vdrli v sobo. Še častnikova soproga se je radovedno približala, češ, kaj neki jé ta »vae-kuo-nin«. Zmajevali so z glavami in si bržkone mislili: »Kakšni reveži so ti tujci, da jedo tako belo lužo!« Kitajci namreč ne uporabljajo mleka. Skoraj bi rekel, da so se celo njihove krave odvadile ga dajati. V bolnici smo imeli tri krave, pa smo jih prodali, ker niso imele prav nič mleka. Enako je s kruhom, posebno tu na jugu. Ko so nekoč nekateri domačini slišali od misijonarja, da v njegovi domovini jedo kruh namesto riža, so bruhnili v smeh. Potem pa so govorili med seboj: »Joj, kakšni reveži so! Še riža nimajo!«

Mala Kitajka in Marijina svetinjica

Od vseh sopotnikov sem se najbolje razumel z majhno deklico, krmilarjevo hčerko. Kočo so imeli na sredi ladje. Čepela je ob koči in kuhala očetu čaj. Dal sem ji svetinjico Matere božje. Veselo jo je sprejela in nesla pokazat mami. Kmalu se je vrnila in mi jo žalostno dala nazaj, češ da mama noče, da bi jo nosila. Vprašal sem mater, zakaj noče, da ima deklica svetinjico. »Ngomen pu če Jezu (mi ne jemo Jezusa)«, je odgovorila. Hotela je reči, da niso katoličani in da ji zato ni dovoljeno, da bi nosila svetinjico. Kar lepo se mi je zdelo, ko sem našel med pogani takšno tankovestnost. Pomiril sem jo, da jo vseeno lahko nosi. Kako je bila mala vesela, ko je dobila nazaj svojo svetinjico! Odslej jo je vedno nosila na prsih. Vsem jo je kazala; meni pa se je vsakikrat lepo nasmehnila. Rekel sem ji, naj vsaki dan svetinjico poljubi in moli: »Sen Mu Malia, iu ngoti lin huin« (Mati božja, reši mojo dušo!) Povedal sem ji tudi, kdo je Mati božja in kdo je Jezus. Več mi moje znanje kitajščine ni dopuščalo ... Draga deklica, tvoj smehljaj mi blesti še vedno pred očmi. Spominjaš me stotisočev malih Kitajčkov, ki bi tako radi ljubili Jezusa in nebeško Mamico, a nimajo misijonarjev, ki bi jim kaj povedali o njima. Naj te nebeška Mati spremlja skozi življenje in naj nekoč reši tvojo dušo!

Brada — imenitna stvar ...

Ustavili smo se v nekem mestecu ob reki. Imelo je lepo šolsko poslopje, kolikor sem ga pač mogel videti v luninem svitu. Nikjer nobene cerkve! Ti ubogi ljudje morda še nikoli niso videli misijonarja! Ko sem se vračal z nočnega sprehoda po glavni ulici, se je vlekla za menoj cela procesija otrok, ki jih je zanimala moja brada. Ustavil sem se pri neki stojnici, da si kupim nekaj buč za žejo. Takoj se je nagnetlo okrog mene vse polno ljudi. Samo zaradi brade sem namreč postal zelo imenitna oseba. Pri Kitajcih imajo brado samo moški v zelo visoki starosti. Zato je zanje taka brada, kot je moja, ki postaja že kar preveč bujna, nekaj nenavadnega. Zaradi nje so mi nekateri prisodili 50 in celo 60 let. Našemu škofu, ki ima zares častitljivo, dolgo, belo brado pa so prisodili nad 100 let. Taka starost pa je še večja posebnost za Kitajce, ki dosežejo največ 60-70 let, a so v tej dobi že čisto onemogli.

(Nadaljevanje)